

Koncepce na roky 2020-2023 s výhledem na další dva roky

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.

Úvodem bych chtěl konstatovat, že přestože existují určité potíže, kterým bude třeba se zvláště věnovat, celkově považuji Ústav románských studií za stabilizované pracoviště, které navzdory složité vnitřní struktuře dobře funguje a postupně se proměňuje podle toho, jak se mění akademický svět a vnější okolnosti. V obecných rysech bych chtěl pokračovat v dosavadním stylu řízení: i nadále bych chtěl v maximální míře poskytovat rozhodovací autonomii jednotlivým oddělením při zachování všech výhod společného pracoviště. To je možné jen při maximálním možném konsensu mezi spolupracovníky a mezi odděleními, která katedru tvoří a která jsou pochopitelně v mnohém ve zcela odlišné situaci.

Nástin koncepce navazuje na zhodnocení dosavadního vývoje obsažené ve zvláštním dokumentu a bude na ně odkazovat.

1) Oblast personálního rozvoje

Současné personální složení Ústavu románských studií je vyvážené, na rozdíl od minulosti v něm již nepřevažují starší kolegové – ti byli zárukou vysoké odbornosti, zároveň ale již nemohli být platnou součástí reakreditací. Postupná generační obměna vedla k tomu, že v současnosti mezi akademiky jasně dominuje věková skupina 35–50 let. V tomto smyslu je katedra složena v podstatě ideálně. To neplatí o struktuře titulů. Necháme-li stranou zahraniční lektory, jednotlivá oddělení sestávají ze 7, resp. 4 úvazků, a jelikož každé nabízí samostatné programy, musí splňovat příslušné personální standardy, tj. disponovat alespoň dvěma docenty. Hlavním a nejdůležitějším úkolem v příštím funkčním období je proto jednoznačně silný tlak na to, aby akademici zahajovali habilitační řízení. Jak už bylo uvedeno v popisu předchozího období, sice se podařilo velmi vylepšit vědecký profil mnoha kolegů mladšího a středního věku, avšak tento pokrok se nezhmotnil v zahájení habilitačního řízení, třebaže v některých případech dotyčný splňuje kritéria, jen musí dokončit habilitační spis (Mudrochová, Flemrová, Grauová), jinde je k habilitaci potřeba ještě vylepšit některé položky, avšak zahájení řízení je též v dohlednu (Nádvorníková, Šuman, Poláková). Základním cílem a předpokladem je, že u všech jmenovaných bude do roku 2023 habilitační řízení přinejmenším zahájeno (v případě kolegyně Mudrochové a Grauové očekávám, že se tak stane ještě letos). Dojde-li k tomu, na francouzském, španělském ani italském oddělení nebudou nijak ohroženy reakreditace programů a budou vytvořeny podmínky též pro postupný odchod starších kolegů (prof. Housková přechází již od příštího semestru na poloviční úvazek, prof. Pelán se chystá k témuž po návratu kolegyně z mateřské dovolené). Vezmeme-li v úvahu, že počítám též s několika profesurami (moje řízení už bylo zahájeno, do tří let je totéž pravděpodobné u kolegů Voldřichové Beránkové a Štichauera), byl by na těchto oborech poměr mezi počtem habilitovaných a počtem členů daného oddělení velmi příznivý. Výjimkou je v tomto smyslu portugalské oddělení, které již v tuto chvíli nemůže otvírat navazující magisterský program. Situaci ještě zhoršil osobními důvody motivovaný a zcela nečekaný odchod dr. Hricsiny, u kterého jsem ještě tento rok očekával zahájení habilitačního řízení. Za ideální bych proto na tomto oddělení za současných okolností považoval následující vývoj: ještě tento rok podá habilitaci dr. Grauová, v horizontu cca dvou let pak nový kolega Selmo Figuerido. Z pozice

vedoucího mohu vyvíjet výrazný tlak tímto směrem, jiné nástroje nemám. Jsem připraven na to, že pokud by k nastíněnému vývoji nedošlo, mělo by to pro portugalské oddělení fatální následky.

Předpokládám, že do roku 2023 dokončí doktorské studium kolegyně Janišová, Márquez Guzmán a González Lozano, takže na katedře už nebudou – s výjimkou zahraničních lektorů jmenovaných vysílající zemí – akademici bez titulu Ph.D.

V ostatních ohledech bych chtěl vést stejnou personální politiku jako dosud, tj. odcházející starší kolegy bych chtěl nahrazovat perspektivními doktory a udržovat tak současné rozložení odborných specializací, které dle mého soudu odpovídá potřebám nabízených programů (to se týká i učitelských programů, které se podařilo vhodně personálně zabezpečit). Rovněž bych chtěl udržovat stávající poměr mezi českými a zahraničními vyučujícími – přítomnost obou složek považuji na katedrách našeho typu za zásadně důležitou.

Chtěl bych i nadále podporovat důsledné využívání stávajících možností (KREAS, Progres, Erasmus + a další programy) k posilování vazby na zahraničí, a to jak v podobě cest našich akademiků do zahraničí, tak i zvaní zahraničních specialistů jak ke spolupráci pedagogické, tak i vědecké.

2) Rozvoj pedagogické činnosti

Jak už jsem popsal v hodnocení stávající koncepce, domnívám se, že pedagogická činnost je silnou stránkou ÚRS. Nabízíme programy, na jejichž výuce se podílejí mladší i starší odborníci různého metodologického zaměření, takže výsledkem je pestrost, jež je pro studenty atraktivní – alespoň v to doufám, a evaluace to potvrzují. Za důležitý úkol považuji zpřesňování pojetí nově akreditovaného učitelského studia tak, aby filologické a učitelské programy jasně a pro studenty srozumitelně odrážely zásadně odlišné cílové zaměření. I nadále bych chtěl maximálně využívat výhod mnohaoborové katedry a nabízet studentům jednoho jazyka kursy z dalších oddělení katedry.

Za důležitou považuji spolupráci s ostatními katedrami FFUK. Ta už úspěšně probíhá (např. s ÚČJTK si pravidelně vyměňujeme nabídky předmětů, dlouhodobá je též spolupráce s ÚČLK, FÚ, ÚTRL a SIASem) a do budoucna bude zvláště důležitá s katedrami, které stejně jako my nabízejí učitelské studium. Domnívám se totiž, že má-li systém dvouoborových učitelských oborů fungovat, musí být založen na důsledné personální a metodologické spolupráci.

Za vítané obohacení nabídky předmětů považuji kursy nabízené doktorandům – jejich pedagogické aktivity vnímám jako podstatnou složku jejich celkového zapojení do života katedry, o kterém ještě bude řeč.

I nadále budu podporovat studentskou mobilitu v obou směrech. ÚRS patří mezi katedry s velkým množstvím vyjíždějících i přijímaných studentů. Nemám v úmyslu redukovat (vysoký) počet smluv, na kterých se katedra podílí v rámci Erasmusu, protože naši studenti mají nejenom možnost vycestovat do země, kde se mluví jazykem, který studují, ale většinou si dokonce mohou vybrat oblast dle svých představ. Na druhou stranu množství příjíždějících studentů sice v určitém ohledu ztěžuje výuku v našich kursech, protože učitel musí často počítat s dvěma skupinami studentů, Čechy a rodilými mluvčími jazyka, ve kterém je vyučováno (což je samo o sobě specifická situace), nicméně výhody zde převažují nad nevýhodami.

Je dobře, že katedra netrpí úbytkem studentů, jedním z důsledků ale je velké množství závěrečných prací. Rád bych v této souvislosti na katedře zahájil diskusi o jejich podobě. Z prostého porovnání počtu akademiků a počtu studentů na jednotlivých odděleních vyplývá, že každý akademik musí vést velké množství prací (a při obhajobě navíc sepsat oponentský posudek na řadu dalších prací). Jelikož potenciálně hrozí obtížně zvladatelný objem práce pro akademiky, chtěl bych zavést diskusi o dvou aspektech celého procesu: 1) o podobě bakalářských prací (domnívám se, že by se měly svou podstatou odlišovat od prací diplomových, že by mělo jít především o cvičení dokládající zvládnutí „řemesla“; konkrétní podoba by měla vyplynout právě z obecné diskuse); 2) o zaměření závěrečných prací (na mnoha univerzitách směřuje vývoj k tomu, že jsou zadávány práce odpovídající odbornému zaměření školitelů, takže na pracovišti se pak vlastně pěstuje jen několik tematických směrů; výhodou je pochopitelně vyšší úroveň takových prací a možnost vytvoření širšího obecného rámce pro výzkum; problém je v tom, že je nás na katedře málo, takže by šlo opravdu jen o několik tematických okruhů, což by bylo v příkrém rozporu s tím, co si přeje většina studentů: ti si rádi vybírají témata dle svého zájmu, takže hrozí, že podobné omezení by vyvolalo jejich nespokojenost).

3) Rozvoj vědecké, výzkumné a další tvůrčí činnosti

Jak už bylo uvedeno v hodnocení plnění dosavadní koncepce, v uplynulém období se podařilo zapojit většinu akademiků do větších projektů (KREAS, Progres) a toto zapojení především zužitkovat: vědecký výkon v kvantitativním i kvalitativním měřítku narostl. Zmíněné projekty ještě pokračují, takže očekávám, že možnosti s nimi spojené (podpora publikací, účasti na konferencích a odborných stážích, spolupráce se zahraničními odborníky) budou využívány jako dosud. To vytvoří předpolí též pro přípravu projektů pro další období, individuálních i kolektivních. Vytvoření podmínek pro projektovou činnost, zejména s mezinárodním rozměrem, považuji za prioritu v této oblasti. Po skončení KREASu rovněž očekávám větší množství individuálních grantů (členové KREASu žádosti o ně v souladu s instrukcemi vedení projektu nyní nepodávají) a jsem připraven žadatelům poskytnout veškerou podporu ze strany katedry.

Za uplynulé období bylo publikováno několik kolektivních monografií, na kterých společně pracovali akademici z ÚRS. Chtěl bych i nadále podporovat týmovou práci, ideálně opřenou o společně sdílený metodologický základ (příkladem může být skupina podílející se na přípravě korpusu *InterCorp* a následně využívající korpusovou metodologii při výzkumu). Nezbytnou podmínkou pro tuto týmovou práci je spolupráce s ostatními katedrami fakulty (v lingvistické sekci zejména s ÚČNK, ÚČJTK, FÚ a ÚOL, v oblasti literární, kulturní a historické s ÚFAR, ÚČLK a SIAS, na obou sekcích pak s filologicky zaměřenými katedrami).

V posledních letech se podařilo posílit mezinárodní rozměr odborné činnosti, což dokládá nejenom podíl akademiků z ÚRS na monografiích vydaných v zahraničí a jejich publikování v zahraničních časopisech, ale také konkrétní spolupráce na projektech a přednáškové působení našich akademiků v zahraničí (např. doc. Štichauera či dr. Šumana v Oxfordu) i zahraničních odborníků u nás (namátkou uvedu návštěvu Adama Ledgewaye z Cambridge a Martina Maidena z Oxfordu). Též díky podpoře z projektů probíhají na katedře různé konferenční a workshopové aktivity (jako příklad uvedu mezinárodní konferenci CIDS14, cidsm.ff.cuni.cz). Mezinárodní rozměr našich aktivit budu i nadále velmi podporovat, protože

jednak představuje budoucnost katedry (to je mj. dáno tím, že se zabýváme hned čtyřmi cizojazyčnými filologiemi), jednak vhodně doplňuje český rozměr naší činnosti, který dokládají významné publikace určené české veřejnosti (např. nedávno vydané antologie Jiřího Pelána).

Nadále budu podporovat spoluúčast katedry na vydávání časopisů. V současné chvíli se podílíme na vydávání čtyř časopisů (*Linguistica Pragensia*, *Časopis pro moderní filologii*, *Svět literatury*, *Acta Universitatis Carolinae – Philologica*), jeden z nich je v databázi WoS, dva v databázi Scopus, jeden v databázi ERIH+. Domnívám se, že práce spojená s jejich vydáváním se vyplatí, protože kolem časopisů se vytvářejí týmy z různých kateder či dokonce různých univerzitních pracovišť (což se později může projevit i v další projektové činnosti), časopisy poskytují možnost publikovat kvalitní příspěvky a propagují katedru i směrem do zahraničí.

4) Výhled dalších možných oblastí rozvoje

Doktorské studium

Jak už bylo řečeno, oba obory doktorského studia (Románské literatury, Románské jazyky) považuji za stabilizované. V příštím období bych se chtěl zaměřit na čtyři aspekty doktorského studia: 1) podporovat cizojazyčnou formu studia (skutečnost, že se věnujeme čtyřem jazykům, je pro ni ideální; omezujícím faktorem jsou kapacitní možnosti); 2) pokusit se o vyrovnanější strukturu specializace studentů doktorského studia (v současné době např. na lingvistice převažují studenti z hispanistiky); 3) zlepšit strukturu titulů u interních členů oborových rad (tato otázka pochopitelně souvisí s výše uvedeným personálním komentářem); 4) dále posilovat zapojení doktorandů do veškeré činnosti katedry (výuka, projektová činnost, vnější vztahy, mezinárodní spolupráce); doktorandy chápu jako důležitou součást ÚRS.

Vnější vztahy

O vnitrořadkové spolupráci s jinými pracovišti už jsem mluvil. V nastávajícím období bych chtěl věnovat pozornost též vnějším vztahům katedry, a to ve třech ohledech:

1) Chtěl bych i nadále podporovat institucionální spolupráci, zejména tu zahraniční (spolupráce s andorrskou vládou na Centru katalánského jazyka, výuka baskičtiny na základě smlouvy se španělským Instituto Etxepare atd.).

2) Nárůst zájemců o studium na hispanistice nebo portugalistice ukazuje, jak důležitá je vnější propagace katedry a oborů. Chtěl bych v ní proto i nadále pokračovat a klást důraz na moderní metody propagace (sociální sítě atd.), protože právě ty jsou účinné.

3) Budu i nadále podporovat vystupování akademiků z ÚRS ve veřejném prostoru – pražská romanistika byla v tomto aspektu vždy velmi silná, protože zejména v literární sekci disponovala a disponuje významnými překladateli a teoretiky známými i mimo akademický svět.

Technické vybavení, prostory

Jak již bylo řečeno, technické vybavení katedry je v současné chvíli zcela uspokojivé a odpovídá potřebám pracoviště. To neplatí pro prostorové vybavení: naprosto kritická je situace v nevelké hispanistické pracovně č. 115, kterou v tuto chvíli sdílí 7 interních pracovníků, několik externistů a několik interních doktorandů. Přestože je prostorová situace fakulty nelehká, chtěl bych tento problém vyřešit nebo alespoň zmírnit (např. rekonstrukcí místnosti).

Pozice zástupce ředitele

Pokud bych mohl pokračovat v pozici ředitele ÚRS, mým zástupcem by byl i nadále doc. Pavel Štichauer. Myslím, že se naše dosavadní spolupráce velmi osvědčila.

V Praze dne 7. července 2020